

Interview

Hans Rozendaal is biologisch groenteteler in het Zuid-Hollandse Strijen. Sinds 2004 is hij actief lid van de 'expertgroep biologisch uitgangsmateriaal voor de open groenteteelt'. Wat motiveert Hans om zich al 18 jaar in te zetten voor meer biologisch zaad?

Tekst: Maaïke Raaijmakers, augustus 2022

"Bij het sluiten van de kringloop hoort óók biologisch zaad"

Wat voor soort bedrijf heb je?

Samen met mijn broer en schoonvader heb ik een biologisch groenteteelt-bedrijf van 50 hectare in Strijen. Sinds 1997 werken we biologisch. We telen veel verschillende groentegewassen, zoals: knolselderij, courgette, pompoen, erwten, rode- en witte kool en pastinaak. Biologisch telen is voor mij telen in samenwerking met de natuur en de bodem. Daarin ben ik eigenlijk best wel idealistisch.

Wat is voor jou het belang van biologisch zaad?

Door biologisch zaad te gebruiken, probeer ik de insleep van pesticiden te voorkomen. Ik heb een keer meegemaakt dat biologisch plantgoed niet geleverd kon worden omdat er residuen (resten van bestrijdingsmiddelen red.) op zaten. Het is moeilijk aan te tonen, maar deze residuen waren waarschijnlijk afkomstig van het gangbare zaad. Met de keuze voor biologisch zaad stimuleer je als teler bovendien de ontwikkeling van robuuste rassen. Daarmee bedoel ik rassen die tegen een stootje kunnen en die onder biologische teeltomstandigheden een goede productie geven.

Daarnaast ben ik van mening dat bij het sluiten van de biologische kringloop ook het gebruik van biologisch zaad hoort. Als biologische teler wil ik zoveel mogelijk onafhankelijk zijn van de conventionele landbouw. Ik ben sowieso graag onafhankelijk. Als biologisch groenteteler dop ik graag mijn eigen boontjes.

Waarom ben je lid geworden van de expertgroep voor biologisch uitgangsmateriaal?

Ik ben indertijd gevraagd omdat ik veel verschillende gewassen teel. Ik was toen net afgestudeerd en, als jong broekie, niet gewend aan vergaderen. In het begin snapte ik er eerlijk gezegd ook weinig van en was ik vooral een toehoorder. Pas later durfde ik mijn mening te geven.

Ik bereid me tegenwoordig altijd goed voor. Voorafgaand aan de jaarlijkse vergadering kijk ik altijd de lijst met besprekpunten door en doe navraag bij collega's in de buurt om te horen wat ras ontwikkelingen en behoeften zijn.

Wat is precies de rol van de expertgroep?

De leden van de expertgroep komen elk jaar bij elkaar om te bekijken voor welke gewassen het aanbod aan biologisch zaad voldoende is om het gewas op de Nationale Annex (zie kader op blz. 4) te plaatsen.

De telers hebben hierin de beslissende stem. Daarom is het belangrijk dat er in de expertgroep telers zitten vanuit verschillende regio's en bodemtypen. Het maakt nogal wat uit of je kool teelt op klei in Zuidwest Nederland of in Limburg op

**"Als biologisch groenteteler
dop ik graag mijn eigen boontjes"**

zand. Samen bekijken we of het aanbod aan biologisch zaad landelijk dekkend is, en of er voldoende aanbod is om de vraag naar de verschillende rassen te dekken.

De vertegenwoordigers van de zaadproducenten zijn ook lid van de expertgroep. Hun rol is om inzicht te geven in het biologische aanbod voor het komende teelt seizoen. Zaadbedrijven beproeven hun nieuwe rassen meestal eerst bij biologische telers voordat ze er biologisch zaad van produceren. Ik doe zelf ook vaak mee aan proeven met nieuwe rassen. De kennis die ik daarmee opdoe, kan ik weer gebruiken in de

expertgroep. Veel gangbare rassen doen het ook heel goed onder biologische teelt omstandigheden. Maar soms blijkt dan dat het voor zaadbedrijven heel moeilijk is om deze rassen biologisch te vermeerderen. Dan vallen ze uiteindelijk toch af.

Het streven van de expertgroep is om zoveel mogelijk gewassen op de Nationale Annex te krijgen. Het leuke is dat dit nieuwe ontwikkelingen in gang zet. Ik heb als vertegenwoordiger voor het gewas courgette op een gegeven moment gezegd dat het verantwoord was om dit gewas op de Nationale Annex te plaatsen. Vrij snel daarna werd

"Ik vind het prettig om vertegenwoordiger te zijn namens collega boeren"

het biologische aanbod uitgebreid met extra rassen en intussen is ook het aantal bedrijven dat biologisch courgettezaad aanbiedt toegenomen. Zaadbedrijven die niet in deze ontwikkeling meegaan verliezen hun biologische klanten.

De expertgroep kijkt ook vooruit. Zo geven we aan wat mist in het biologische assortiment, om een gewas op de Nationale Annex te krijgen. Bijvoorbeeld een prei ras dat goed kan overwinteren. Hiermee gaat er een signaal uit naar de zaadbedrijven dat ze van deze rassen biologisch zaad moeten gaan aanbieden.

Wat is volgens jou de grootste uitdaging voor de expertgroep?

Het is belangrijk dat de leden van de expertgroep niet op de rem gaan staan. De prijs van het zaad mag officieel geen rol spelen in de discussie in de expertgroep, maar doet dat bij sommige telers stiekem toch wel. Zaadbedrijven spelen soms ook een dubbelrol. Als bij hun een biologische zaadteelt mislukt is, kunnen ze er ineens voor pleiten om een gewas van de Annex af te halen.

Wat mij betreft mogen de ontwikkelingen wel wat sneller gaan. Lange tijd liepen we in Nederland

voorop in het gebruik van biologisch zaad, maar nu worden we links en rechts ingehaald. Vooral door Frankrijk. Het doel in de biologische regelgeving is dat alle bioboeren 100% biologisch zaad gebruiken in 2036. Dit lijkt misschien ver weg maar de ontwikkeling van nieuwe rassen duurt lang, dus we moeten nu echt vaart gaan maken

Hoe wil je dit aanpakken?

Om tot 100% biologisch zaad te komen, moeten we een stappenplan maken en benoemen wanneer welk gewas op de Nationale Annex geplaatst wordt. Dan weten telers én zaadbedrijven waar ze aan toe zijn. Zo hebben we vorig jaar uitgesproken dat we knolselderij in 2024 op de Nationale Annex willen zetten. De zaadbedrijven zijn nu bezig met biologische vermeerdering van de belangrijkste rassen en in 2023 gaan we een demoveld aanleggen waarin alle rassen naast elkaar te zien zijn.

We moeten ook meer gaan samenwerken met andere landen. Voor sommige gewassen is de Nederlandse afzetmarkt simpelweg te klein om het interessant te maken voor zaadbedrijven om hierin te investeren.

Wat vind je leuk aan lid zijn van de expertgroep?

Ik vind het prettig om vertegenwoordiger te zijn namens collega boeren die onder vergelijkbare omstandigheden telen. Die rol ligt me wel. Ik heb sowieso veel contact met andere biologische telers in mijn omgeving. Bovendien, iemand moet zijn nek uitsteken. Er zijn ook biologische telers die biologisch zaad alleen maar als een kostenpost zien en de ontwikkeling naar 100% biologisch zaad

"Het gebruik van biologisch zaad is één van de principes van de biologische landbouw"

dwarsbomen. Daar wil ik tegenwicht aan bieden. Geld mag wat mij betreft geen rol spelen in deze discussie. Het gebruik van biologisch zaad is één van de principes van de biologische landbouw en principes zijn niet te koop.

We zoeken nog nieuwe leden. Waar moet een nieuw lid voor de expertgroep volgens jou aan voldoen?

Het is handig als je meerdere gewassen teelt en goed contact hebt met collega telers die ongeveer dezelfde gewassen telen. Je zit in de expertgroep namelijk niet voor jezelf, maar als vertegenwoordiger voor bepaalde gewassen en jouw

regio. Voor die gewassen moet je dus ook weten wat de hoofdrassen zijn en welke ras eigenschappen daarbij cruciaal zijn.

Interesse om lid te worden van een expertgroep?

Neem contact op met Maaïke Raaijmakers via raaijmakers@bionext.nl

Wat is de Nationale Annex?

In de biologische landbouw is het verplicht om biologisch zaad of vegetatief uitgangsmateriaal te gebruiken, indien beschikbaar. Omdat niet van alle gewassen evenveel aanbod is, werken we met drie categorieën.

Voor gewassen op categorie 1 is het aanbod voldoende om de hele markt te voorzien. Dit noemen we **de Nationale Annex**. Voor (sub)gewassen op deze lijst is geen ontheffing mogelijk voor het gebruik van gangbaar (niet chemisch behandeld) uitgangsmateriaal. Als biologische teler moet je dus kiezen uit het biologische aanbod.

Voor gewassen op categorie 2 is het aanbod aan biologisch uitgangsmateriaal nog onvoldoende en kun je dus ontheffing aanvragen als je een ras wilt telen waarvoor geen biologisch uitgangsmateriaal beschikbaar is. Voor gewassen op categorie 3 is helemaal geen aanbod aan biologisch uitgangsmateriaal en geldt een algemene ontheffing.

Database

Het volledige aanbod aan biologisch uitgangsmateriaal vind je op www.biodatabase.nl. Op deze database staat ook vermeld in welke categorie de verschillende (sub)gewassen zijn ingedeeld.